

store Befolkning har været i Stand til saa nogenlunde at faa, hvad den plejer af de nødvendigste Forbrugsvarer, hvilket socialt er af største Betydning. Nu tvivler jeg ikke om, at Prof. Heckscher er enig med mig heri; men det er Fænomener, han anser faldende udenfor Fremstillingen, hvorfor han maner gamle Adam Smith op af Graven, for at de i Fællig kan værges sig og henvise Foreteelserne til Behandling af „those crafty and insidious animals called politicians“. Men jeg vover alligevel at ønske, at Forf. havde anlagt et andet Udgangspunkt for dette Kapitel, at han havde givet os en lidt mindre abstrakt Behandling af Prisreguleringsproblemet, at han kort sagt havde givet os endnu mere, end han har.

Og hermed være denne fortræffelige Bog anbefalet danske Læsere.

E. C.

GUSTAV CASSEL: Tysklands ekonomiska motståndskraft. 117 S. P. A. Norstedt & Söner. Stockholm 1916.

Efter den tyske Regerings Anmodning foretog Professor Cassel i Marts Maaned d. A. en Rejse i Tyskland for at søge Kendskab til Landets økonomiske og finansielle Tilstand. Resultaterne af denne Studierejse foreligger i ovennævnte Skrift, der naturligvis er af stor Værdi til Bedømmelsen af dette Kapitalspørgsmaal i den standende Verdensstrid. Herfor borger ikke blot Forf.s videnskabelige Anseelse, men ogsaa de Betingelser, hvorunder Skriftet blev til, idet Forf. stillede som Betingelse for at efterkomme den tyske Regerings Indbydelse, dels „att min resa uppfattades som en rent vetenskaplig studieresa, som endast hade till syfte att objektivt utforska verkligheten“, dels „att tilfälle skulle ges mig att af Tysklands ekonomiska lif se allt hvad jag för det angifna syftet ansåg nödigt“.

store Befolkning har været i Stand til saa nogenlunde at faa, hvad den plejer af de nødvendigste Forbrugsvarer, hvilket socialt er af største Betydning. Nu tvivler jeg ikke om, at Prof. Heckscher er enig med mig heri; men det er Fænomener, han anser faldende udenfor Fremstillingen, hvorfor han maner gamle Adam Smith op af Graven, for at de i Fællig kan værges sig og henvise Foreteelserne til Behandling af „those crafty and insiduous animals called politicians“. Men jeg vover alligevel at ønske, at Forf. havde anlagt et andet Udgangspunkt for dette Kapitel, at han havde givet os en lidt mindre abstrakt Behandling af Prisreguleringsproblemet, at han kort sagt havde givet os endnu mere, end han har.

Og hermed være denne fortræffelige Bog anbefalet danske Læsere.

E. C.

GUSTAV CASSEL: Tysklands ekonomiska motståndskraft. 117 S. P. A. Norstedt & Söner. Stockholm 1916.

Efter den tyske Regerings Anmodning foretog Professor Cassel i Marts Maaned d. A. en Rejse i Tyskland for at søge Kendskab til Landets økonomiske og finansielle Tilstand. Resultaterne af denne Studierejse foreligger i ovennævnte Skrift, der naturligvis er af stor Værdi til Bedømmelsen af dette Kapitalspørgsmaal i den standende Verdensstrid. Herfor borger ikke blot Forf.s videnskabelige Anseelse, men ogsaa de Betingelser, hvorunder Skriftet blev til, idet Forf. stillede som Betingelse for at efterkomme den tyske Regerings Indbydelse, dels „att min resa uppfattades som en rent vetenskaplig studieresa, som endast hade till syfte att objektivt utforska verkligheten“, dels „att tilfälle skulle ges mig att af Tysklands ekonomiska lif se allt hvad jag för det angifna syftet ansåg nödigt“.

Det er jo kun lidet, der foreligger af rent talmæssige Oplysninger, og vi faar gennem denne Bog heller ikke mange Tal, men derimod en Redegørelse for det Indtryk, det tyske Erhvervslivs Tilstand har gjort paa en neutral Nationaløkonom, der søger uhildet at gøre Rede for sin Opfattelse, saaledes som denne er dannet gennem Selvsyn og ved Samtaler med ledende Mænd paa de forskellige Omraader. Og Hovedindtrykket er da det, at „om tre måneder, om ett år kommer Tysklands økonomiska styrka efter mitt omdöme att i det väsentliga, i det som för kampens fortsättande är det afgörande, vara ungefär densamma som nu“. Som Støtte for denne Opfattelse viser Forf., hvorledes Industrien har formaaet at tilpasse sig efter de ændrede Arbejdsbetingelser, hvorledes Landbruget f. Eks. gennem en grundigere Udnyttelse af gamle Foderemner (f. Eks. Halm) eller gennem Tilkomsten af en ny (Lyng) har formaaet at indvinde Tabet af indførte Foderstoffer, har formaaet at frembringe ny Gødningsstoffer osv. — et Kapitel af stor almen Interesse. Der anføres endvidere f. Eks. et saadant Træk som, at der bag Fronterne arbejder store Hestlasaretter med alle den moderne Kirurgis Metoder for at bringe saarede Heste i arbejdsduelig Stand. Et følgende Afsnit gør Rede for Forbruget, dets Omlægning og dets Indskrænkning og dennes Betydning, baade økonomisk og sanitært. Jeg synes, man paa dette Sted savner en Omtale af den Betydning, Hærens Forbrug har for det hele Ernæringsspørgsmaal. Thi er det mon ikke saadan, at Soldaterne konsumerer betydeligt mere som Soldater end hjemme, og kan man ikke heraf delvis forklare de Vanskeligheder, der har været paa trods af, at Produktionen, som nærmere udviklet af Forf., ikke er væsentlig mindre end normalt? At mange af Besværlighederne skyldes Fordelingen er jo utvivlsomt, og her fremhæves det, at den stadig forbedrede Organisation paa Grundlag af den voksende Mængde Erfaringer vil hjælpe meget i Fremtiden. Igennem et følgende Afsnit om Valutaspørgsmaalet føres vi til Finansierungsproblemet,

hvis Sammenhæng med hele den produktive Virksomhed klarlægges. Igennem en Række Beregninger vises det, hvorledes den indenlandske Produktion er i Stand til at „føde“ Krigen — hvorledes det skal gaa bagefter er et Spørgsmaal for sig, som Forf. stiller uden for denne Under-søgelses Rammer. Det kan jo ikke nægtes, at alt hvad man har hørt og læst fører til, at man stadig er paa Spring med Modsigelser mod hele denne Fremstilling af Tysklands økonomiske Styrke. Paa den anden Side synes alt saa nøgternt og uhildet set og fremstillet, at den udenforstaaende, der ønsker at dømme om Tysklands økonomiske Modstandskraft, vanskeligt vil kunne afvise Berettigelsen af Forf.'s Slutningsord: „Jag har sannolikt haft bättre tilfälle at bilda mig en mening om denna sak än ententens statsmän och jag har kunnat göra det med mera ro. Jag önsker lägga fram denna mening i det syftet att alt det fruktansvärda, som för hela mänskligheten ligger i en förlängning af kriget, åtminstone icke må komma öfver världen endast därför, att man allt fortfarande räknat fel med hänsyn till Tysklands ekonomiska motståndskraft“.

E. C.

A. FRAENKEL: Verden med dansk Maal eller Danmark med Verdensmaal. 247 Sider. G. E. C. Gads Forlag. Kjøbenhavn 1916.

Den foreliggende Bog hører til den af Verdenskrigen fremkaldte Literatur. Gennem en Udvikling af Englands og Tysklands nyere Historie søger Forf. at paavise Betingelserne for Krigens Udbrud for derefter i et Afsnit om Danmark at uddrage den Lære, som Krigen rummer for dansk Erhvervsliv. Paa den mærkeligste Maade brydes dog Sammenhængen ved Afsnit, som kun har ringe eller slet ingen Forbindelse med Emnet; dette gælder saaledes det i sig selv interessante Kapitel „Expansion“, som indeholder en Fremstilling af Det østasiatiske Kompagnis Ud-